



← Estére indul az ezred

Következő bejegyzés →

Fricsay Ferenc emléktábla avatás

Posted on 2014-07-31 by Sárosi Péter



Felavatták Fricsay Ferenc karmester, zeneszerző emléktábláját egykori budapesti lakóházának falán a II. kerületi Júlia utca 4. szám alatt. A táblát a Nemzeti Filharmonikus Zenekar állította a karmester születésének centenáriuma alkalmából. Az ünnepségen Kovács Géza, a Nemzeti Filharmonikusok főigazgatója mondott beszédet, amelyre egyesületünket is meghívták.



Fricsay Ferenc emléktábla. Budapest, II. kerület Júlia utca 4. sz. alatt.

Nagyon sokat olvastam az elmúlt években Fricsay Ferencről és megkaptam egy mondat, hogy elfeledett karmester. Az elfeledett karmester aki pedig a 20. század legnagyobb karmesterei közé tartozott és magyarnak született, Az ő pályája egészen különleges volt és hogy elfeledett karmester. Az elfeledett karmester aki pedig a 20. század legnagyobb karmesterei közé tartozott és magyarnak született. Az ő pályája egészen különleges volt és sajnálatosan rövid.

1914 augusztus 09.-én született Budapesten, vagyis a világháború első napjaiban. Életét át meg átszötte a politika és a hadsereg, de nem abban az értelemben, hogy puskát kellett fognia, hanem mert édesapja Fricsay Richárd- Lehár Ferenc utóadaként – neves honvéd karmester volt, és a fiú igencsak nagy tehetséget mutatott a muzsikálás után. Nem véletlen az sem, hogy 19 éves volt amikor kézbe vehette annak a zeneakadémiának a diplomáját, mely zeneakadémiának Bartók Béla, Kodály Zoltán és Weiner Leó, adták meg értékét és szellemi színvonalát. Nos, valószínűleg ő volt minden idők legfiatalabb karmestere, amikor nem vállalt korrepetitori állást Tóth Aladár invitálására az operaházba, hanem szegedre ment a Magyar Királyi Honvédség 9. Hunyadi János Gyalogezred zenekarának karmesterének, ahol új szellemiséget csempészett be az együttesbe, de ami talán nem csak helytörténeli, de zenetörténeli tény is, hogy a helyi filharmonikusok karmestereként 260 -ról 2000 -re emelte nagyon gyorsan a bérletes látogatók számát.

Szegeden hosszú ideig működött egészen 1944-ig. Katonakarmesterként és a filharmonikusok karmestereként nagyszerű művészeket csábított Szegedre, egyik alkalommal Willem Mengelberg is vendégkarmester lehetett ennek a kiváló együttesnek. Fricsay jellemére és emberségére jellemző, hogy 1944-ben a Gestapo letartóztatta, ugyanis nem volt hajlandó a zsidónak mondott vagy zsidónak minősített muzsikusoktól megválni, ezért barátai bujtatták őt Budapesten. 1945 tavaszán az első hivatalos hangversenyt vezényelte a Székesfővárosi Zenekarunkkal, amely ma a Nemzeti Filharmonikus Zenekar nevet viseli. 1947-ben a véletlen (ha van véletlen) indította el egészen fantasztikus és rendkívüli pályáját, amikor is Otto Klemperer a Székesfővárosi Zenekar bécsi vendégjátéka alkalmából látta őt vezényelni, és meghívta őt Salzburgba asszisztensnek, amelynek a vége pedig az lett, hogy Klemperer megbeszélte a teli bőrdíjjal.

Ettől kezdve Európa legjobb zenekari versenyeket kegyeiért. A nyugat berlini RIAS zenekarnak lett végül is karmestere, amely hát sok fiatalnak talán már nem mond semmit a Radio of the American Sector vagyis az amerikaiak által felügyelt berlini területnek volt a zenekara, amely akkor rádió és televízió zenekarnak működött, napjainkra a Deutsches Symphonie-Orchester-ként működik Berlinben. De nehéz lenne arról az időszokról nem beszélni pályája során, amikor ő megelőzve talán Leonard Bernstein a médiumot a rádiót és a televíziót ismertetésre használta sok tízezer fiatal szervezve ezzel meg a komolyzene hívéül.

1955 – 56-ban Houstonba ment, de úgy látszik Európában erősebbek voltak a gyökerei – a Müncheneri bajor állami operaház karmestere volt, majd utána Európa szinte összes zenekarának vendégeskedett. Aki olvasta Otto Strasser a bécsi filharmonikusok előjárójának emlékiratait az *És ezért még fizetnek is* címűt, abban olvashattat arról a hosszú autó útról Bécs és Svájc között, amikor azt a mondatot fogalmazta meg Strasser – ami sajnos már nem válhatott valósággá, de a súlyos beteg Fricsaynak karmester, hogy mondja „...mester arra kérjük legyen a Bécsi Filharmonikusok vezető karmestere”. Pályája során büszke volt magyarságára, de nem akármilyen magyarság volt ez, hiszen tipikusan monarchiabeli, kárpát-medencei magyarság ez, hiszen felmenői csehek voltak. Am ő maga olyan felvételeket készített és olyan koncerteken vezényelt többek között Anda Gézával és Fischer Annival, ahol máig érvényes Bartók felvételeket hallhatunk. Mindig is szívügyének tartotta a magyar zene pártolását, így 1961-ben Luzernben mutatták meg Kodály szimfóniáját, ahol Kodályné Péceli sarolta is jelen volt tudomásom szerint, és jó emlékeket ápol. Nos ez a Fricsay Ferenc alig élt meg 48 évet. Nem volt hozzá kegyes a sors, de legfőképpen hozzánk nem volt az, mert, ahogy Bartók mondta „teli bőrdíjjal megy el” - ugyanez igaz volt Fricsay Ferencre is. Pálcsájában meg ki tudja hány csodálatos előadást lehetett volna. Aki kíváncsi reá, hogy vajon mi lehetett a titka hanem a rendkívüli karmesternek lehet, hogy a titkot nem fejt meg de sok mindenben közelebb jut hozzá, ha a technika áldása nyomán a youtube-on Fricsay Ferencet beüti és a Smetana Moldvájának próbáját kíséri figyelemmel, akkor már éppen pánca nélkül olyan tökéletes kifejező erővel, hogy ha lehalkítjuk gépünket akkor is szinte pontosan tudjuk hogy mit vezényel. És még valami, ami mindig nagy titok és itt jelen vannak karmesterek, akik nyilván pályájuk során küszködnek azzal, hogy jó embernek születtek, de mégis keménynek kell lenni olykor a zenekarral. És ezt az arányt nagyon nehéz megtalálni, úgy tűnik Fricsay pontosan tudta, hogy hogyan lehet egyszerre szigorúnak lenni, egyszerre megkövetelni mindazt, ami a partitúrában van, ugyanakkor nem belegázolni a muzsikusbá, és a jó lélek is had győzőn olykor ezért barátságosan elbeszélgetni velük.

Ha már említettem Kodály Zoltánt, akkor hagy említsem meg azt is hogy ő hogyan nyilatkozott közvetlenül Fricsay érhalta után. „A sors kegyes volt hozzá amennyiben élete végéig a fölomolható csúcson érhetette meg, ellenben kegyetlen volt, hogy őt is mindnyájunkat megfosztott azoktól az érett gyümölcsöktől melyek ezen a magaslaton csodálatossá fejlődhetnek volna”.

Nos némi szegényről is kell szólnom, mert bár Németországban – német nyelvetterületen, külföldön Fricsaynak nagyon nagy kultusza van mind a mai napig, ha most néhány fiatal muzsikust vagy zeneakadémistát megkérdoznénk vajon mit tud Fricsayról nyilván nagyon szűkösek lennének ezek az információk. Akkor amikor kedves kollégám Mali István fölvetette néhány hónappal ezelőtt, hogy állítsunk emléktáblát itt a Júlia utca 4.-ben Fricsay Ferenc emlékének, én magam is magamba néztem és néhány sztereotípián kívüli bizony nem találtam többet emlékezetemben róla. Ezért igyekeztem utána olvasni. Szerencsére magyar nyelven is elérhető viszonylag gazdag irodalom róla, és én úgy gondolom, hogy mostantól nekünk a Nemzeti Filharmonikusoknak, mint a Székesfővárosi Zenekar utódjának, melyet 49 alkalommal volt karmestere kötelessége az ő emléket ápolni, ezért következő hangversenyünket szombaton melyet hamar Zsolt vezényel Martonvásáron Fricsay Ferenc emlékének ajánljuk. Örömmel látjuk, hogy mindazok, akiknek zűntől felelősséget kell érezni Fricsay sorsozattal emlékezem meg Fricsayról, mi több a Szent István bazilikában Medveczky Ádám vezényletében C-dúr miséjét is előadják, és azt is nagy örömmel olvastam, hogy a magyar Állami Operaház, mely legalább tíznapnyira lehet büszke Fricsay emlékére mint mi, ösztöl szintén komoly ünnepségsorozattal emlékezik meg róla a Lammemori Lucia előadással, amely az ő pálcája alatt volt sokáig – sokaknak feledhetetlen, mellszobrot avatnak, emlékére könyvet adnak ki – tehát úgy gondolom, hogy Magyarországon Fricsayt kezdjük talán méltó módon

Ennek a megbecsülésnek része ez a szerény kis emléktábla, mely az erre járókat emlékezteti fogja arra, hogy itt Magyarországon mindig születtek nagyszerű zenekarok, akik dicsőséget hoztak az országnak és ilyen volt Fricsay Ferenc aki mint minden nagy művész jövevénye az emberiségnek.



Kovács Géza

- 2014-08-07
 ZENEI ÉVFORDULÓ 200 éve született Continre reading →
- 2014-07-31
 Fricsay Ferenc Felavatták Fricsay Ferenc karmester, zeneszerző Continre reading →
- 2014-07-03
 Estére indul az ezred. MH vitéz Surmay Continre reading →
- 2014-06-08
 "Estére indul az ezred" Múzeumok Éjszakája Continre reading →
- 2014-05-21
 Központi Zenekar A Magyar Honvédség Központi Zenekar Continre reading →

Legutóbbi bejegyzések

- 767
- Fricsay Ferenc emléktábla avatás
- Estére indul az ezred
- "Estére indul az ezred"
- Központi Zenekar Lengyelország legnagyobb állami ünnepén.

kategória

- Hírek

2014. augusztus

H	K	S	C	P	S	V
				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	31